

Knelpunten uitvoering versterkingsopgave Groningen

Het rijk wil met de regio in gesprek over het vervolg van de versterkingsoperatie met het oog op de naderende inwerkingtreding van de nieuwe NPR (1 juli 2020). Op dit moment is de voortgang van de lopende versterkingsopgave in elke gemeente een groot knelpunt. De regio is van mening dat het oplossen van deze knelpunten die zorgen voor de vertraging een hogere urgentie verdienen dan het aangaan van gesprekken over het vervolg van de operatie. Daarom heeft het VOG gevraagd de bestaande knelpunten in de uitvoering in beeld te brengen.

In deze memo worden de knelpunten op hoofdlijnen benoemd die alle gemeenten ervaren. Deze knelpunten zijn vaak terug te voeren naar concrete knelpunten op adres of projectniveau. Voorgesteld wordt om per gemeente te gaan werken met een knelpuntenlijst op project/adresniveau die besproken kan worden in het overleg tussen de NCG en de individuele gemeenten. Dit kan alleen goed gaan werken indien voor onderstaande knelpunten op centraal niveau goede oplossingen worden gevonden en afspraken zijn gemaakt waar versterkingspunten en gemeenten op lokaal niveau op kunnen terugvallen en houvast aan hebben.

Gemeenten ervaren op hoofdlijnen de volgende knelpunten:

1. Ontbreken van de juiste houding om een crisis op te lossen

Gemeenten ervaren in alles traagheid. Of het nu gaat om besluitvorming op projectniveau, het uitbetalen van budgetten aan bewoners, het oppakken van communicatie met inwoners, het uitbetalen van de lumpsum gelden aan gemeenten of het daadwerkelijk komen tot de start van de uitvoering via het Bouwimpuls. Dit zijn zomaar enkele voorbeelden die aangeven dat er nog steeds niet gehandeld wordt zoals nodig is bij het oplossen van een crisis. Er wordt een grote mate van bureaucratie en juridisering ervaren die belemmerend werkt bij het vinden van oplossingen en het uitvoeren daarvan. Zo wordt er vaak gewacht op het moment van formele besluitvorming terwijl alvast met voorbereidingen gestart zouden kunnen worden.

2. Gebrekkige communicatie

Er wordt onvoldoende met inwoners gecommuniceerd over de stand van zaken met betrekking tot hun woning. Afspraken om binnen een bepaalde termijn weer contact op te nemen worden vaak niet nagekomen.

In lopende projecten waar een aannemer is gekozen neemt de NCG geen verantwoordelijkheid als opdrachtgever voor communicatie met inwoners. Dat wordt gezien als de taak van de aannemer. Daardoor ontbreekt regie op communicatie wat er toe leidt dat binnen een dorp of wijk op verschillende manieren en momenten met inwoners wordt gecommuniceerd. Dit leidt tot onnodige onrust en afstemmingsproblemen.

3. Onvoldoende mandaat NCG i.r.t. gemeenten als opdrachtgever

Gemeenten ervaren al jaren dat de NCG onvoldoende uitvoeringsmandaat heeft. Gemeenten geven invulling aan hun rol als opdrachtgever middels het plan van aanpak. Deze zou 1 op 1 uitgevoerd moeten worden. Dit gebeurt niet. Vertragingen en het ter discussie stellen van eerder genomen besluiten zorgen ervoor dat gemeenten onvoldoende doorzettingsmacht ervaren bij de NCG.

4. Onvoldoende mandaat versterkingspunten

De versterkingspunten zijn het eerste aanspreekpunt voor inwoners. De gemeente stemt af met de gebiedsmanager van het versterkingspunt. De gebiedsmanager wordt op dit moment niet overal als de juiste gesprekspartner ervaren omdat alles afgestemd moet worden met het kantoor van de NCG in Groningen. Meer eigen beslissingsbevoegdheid komt de snelheid ten goede.

5. Traagheid in oplevering versterkingsadviezen

Versterkingsadviezen worden vaak niet aangeleverd op het afgesproken moment. Daardoor ontstaat een enorme vertraging en onvoorspelbaarheid. Dit zorgt voor onrust en onzekerheid voor bewoners en levert gemeenten problemen op bij het oppakken van het vervolg van de opgave omdat de omvang van de versterking (en mate van sloop/nieuwbouw) lange tijd onduidelijk blijft.

6. Ondoorzichtige plannings

Het gebrek aan goede plannings zorgt voor een onduidelijk en onzeker proces voor bewoners. Ook gemeenten hebben te weinig zicht op de concrete uitvoering en doorlooptijden van opnames, beoordelingen en versterkingen. Hierdoor is het lastig om het proces in de eigen gemeentelijke organisatie goed te organiseren (bestemmingsplannen, vergunningen etc).

7. Niet toereikend en onduidelijk bewonersproces

Bewoners hebben niet het gevoel zelf regie te hebben op hun eigen proces en ervaren maar een beperkte mate van invloed. Het proces verloopt voor bewoners zeer fragmentarisch. Na elke processtap is vaak onduidelijk wanneer er een vervolg komt. Ook zijn rechten en plichten voor bewoners niet altijd duidelijk.

8. Onvoldoende capaciteit voor oppakken van de uitvoering

De uitvoering loopt achter op de opnames en beoordelingen. Er is onvoldoende capaciteit beschikbaar om de uitvoering van projecten voortvarend op te pakken. Een voorbeeld is dat er versterkingsadviezen klaar liggen van de batch 1581. Hierover is in november 2019 een besluit genomen maar dit wordt nog niet opgepakt.

9. Geen ruimte voor maatwerk

Op adresniveau zijn er voorbeelden van inwoners met een versterkingsadvies, eigen plannen en een aannemer die wil beginnen. De inwoner wil dit combineren maar dit leidt tot allerlei problemen. Men komt er dan bij de NCG niet doorheen. Er wordt een onvoldoende oplossingsgerichte houding en onvoldoende mandaat ervaren. De toenemende behoefte om te standaardiseren binnen de NCG staat ruimte voor maatwerk in de weg.

10. Onduidelijkheid en ervaren onrechtvaardigheid door verschillende beoordelingskaders

De verschillende beoordelingskaders zorgen voor grote verschillen in aanpak binnen dorpen of wijken. Dit is moeilijk uitlegbaar. Er ontstaat voor de bewoner onduidelijkheid over het veiligheidsrisico van de woning en een gevoel van onrechtvaardigheid ten opzichte van andere bewoners in het dorp waar andere afspraken voor gelden.

11. Gebrek aan samenhang tussen schade en versterken

Inwoners worstelen nog steeds met schadeafhandeling in combinatie met mogelijke versterking. Er zijn nog steeds meldingen van inwoners die van het kastje naar de muur gestuurd worden en waar regie ontbreekt.

12. Niet kloppende cijfers en adreslijsten

De basis van het systeem is nog niet op orde. Dit vraagt constante alertheid en controle van gemeenten.

13. Gebrek aan tijdig beschikbare wisselwoningen

De doorlooptijd om wisselwoningen te realiseren is erg lang (1,5 jaar). Het is vaak lang onduidelijk wat de benodigde capaciteit aan wisselwoningen moet zijn. Door dit eerder helder te krijgen kan het toch al lange proces sneller starten. Daarnaast is de beschikbaarheid van wisselwoningen een knelpunt.

14. Te beperkte opdracht van het woonbedrijf

Het woonbedrijf heeft nu een beperkte opdracht: verkopen wat ze in portefeuille heeft. Het woonbedrijf heeft geen budget om aankopen te doen en kan niet strategisch opereren in projecten. Terwijl daar behoefte is aan afspraken over kavelruil en koop-sloop.

15. Onduidelijkheid over lijst bijzondere situaties

Gemeenten zijn niet betrokken bij het tot stand komen van de lijst met bijzondere situaties. Het tot stand komen van de lijst is onduidelijk en kan leiden tot ongelijke behandeling. Het is soms de vraag hoe urgent een situatie is in relatie tot andere situaties die bekend zijn bij de gemeente.

16. Onduidelijkheid over schade en risico's aan de randen van het aardbevingsgebied

Aan de randen van het aardbevingsgebied is niet altijd duidelijk of schade en constructieve risico's wel of niet het gevolg van gaswinning zijn. De vraag wanneer dan sprake is van omgekeerde bewijslast en wanneer woningen binnen het effectgebied vallen is dan voor gemeenten niet altijd duidelijk te beantwoorden.